Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fia-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 170. Braşov, Luni-Marţi, 1 (13) August. 1895.

Congresul naţionalităţilor.

Lucrările congresului au culminat în programul comun de acţiune, pe care-l publicăm mai jos după textul original, în întrégă estensiunea. Despre decursul congresului vom aduce un raport special amĕnunţit. Deocamdată împărtăşim după foile budapestane următórele:

Congresul s'a deschis Sâmbătă, 10 August n., la órele 2 p. m. în sala „Otelului Naţional" prin d-l V. Mangra care în vorbirea sa de deschidere esprimă omagială recunoscinţă Maiestăţii Sale „fiindcă a conces, ca sĕ ne adunăm la acest loc şi sĕ ne consultăm asupra afacerilor, cari privesc independenţa nóstră" etc. După deschidere propuse a-se alege ca preşedinţi: din partea Românilor *George Pop de Băsescĭ*, din partea Slovacilor *Paul Mudron*, ér din partea Sêrbilor *Mihail Polit Desancicĭ*.

In acelaşi sens vorbi apoi preşedintele slovac şi apoi cel sêrbesc.

Se aleseră notari d-nii advocaţi *Dr. Stef. Pop* şi *Pretrovicĭ*.

Luă apoi cuvêntul representantul poliţiei *Chudy*, care ḑise în limba maghiară: „In vorbirile preşedinţilor s'a ḑis, că membrii de faţă au venit aici ca representanţi ai naţionalităţilor. *Protestez în contra acestei espresiuni*. Cei de faţă pot fi membri, dér nu representanţi ai naţionalităţilor. Aici puteţi avé aşa-dér loc numai ca membri, dér nu ca representanţi ai naţionalităţilor. Vĕ rog s'o luaţi acésta la cunoscinţă".

Observarea acésta a comisarului poliţienesc a fost întempinată cu semne de disgust din partea membrilor.

Mudron declară, că ei s'au presentat aici ca *adevĕraţi representanţi ai Slovacilor*. *Polit* propune a se trimite din incidentul acestui congres o *telegramă omagială Majestăţii Sale*. Membrii se ridicară, ér Stef. Pop ceti textul telegramei, care după ce se ceti şi în limba sêrbă şi slovacă, fù primit şi espedat.

La propunerea lui Polit, se alese apoi o comisiune de 45, care sĕ studieze agendele congresului. In comisiune au fost aleşi între alţii: Dr. Dimitrie Vaida, I. Vlăduţ, Milan Popovicĭ, Vas. Mangra, Dr. G. Ilea, Iuliu Crişan, Dr. Stef. Pop, Stef. Petrovicĭ, Dum. Popa, Gav. Tripon, Dr. S. Moldovan, Dim. Ciuta, Iuliu M. Roşu, Dr. Val. Candrea, Andreiu Neran, Emil Todoran etc.

Şedinţa se suspinde acum pentru o oră, ér după redeschiderea şedinţei, la órele 4, se ceti, ca proiect de resoluţiune, următorul program de acţiune, pe care-l recomandă spre primire: din partea Slovacilor Stefanovicĭ, din partea Sêrbilor G. Czveits, ér din partea Românilor Dr. St. Pop:

Programul.

Membrii naţionalităţilor române sêrbe şi slovace din Ungaria, adunate la 10 August 1895 in Budapesta, enunţă următórele:

I.

Alianţa română, sêrbă şi slovacă declară, că va ţiné la integritatea ţêrilor Corónei St.-lui Stefan în tóte direcţiile sale.

II.

Respectând raporturile etnice şi desvoltarea istorică a Ungariei, în puterea cărora Ungaria nu este un stat căruia un singur popor ar pută sĕ-i dea caracterul sĕu naţional, ci numai totalitatea popórelor ungare unite într'un întreg póte da caracterul acestui stat, Românii, Slovacii şi Sêrbii locuitori în Ungaria şi Transilvania, susţinênd întregitatea ţêrilor Corónei S.-tului Stefan, voiesc sĕ tragă din raporturile etnice esistente şi din desvoltarea istorică a Ungariei tóte acelea consecuenţe, cari sunt trebuinciόse pentru administrarea statului cu respect la susţinerea şi desvoltarea singuraticelor popóre ale Ungariei.

III

Natura statului ungar, produsă prin raporturile etnice şi prin desvoltarea istoriei, nu permite ca un singur popor, care nici nu formézá majoritatea poporaţiunei, sĕ-şi aróge dreptul de a-şi forma el singur statul; numai totalitatea popórelor ungare are dreptul a-se identifica cu statul, după cum acésta declarat este şi în legile esistente. In consecenţă aşa numita ideă de stat naţional maghiar, arogând atributele statului numai pentru un singur popor, care este în minoritate şi cu ajutorul puterii de stat aquirate, aservind ast-fel celelalte popóre ale Ungariei, cari sunt în majoritate, este în contradicere cu raporturile etnice şi cu desvoltarea istorică a Ungariei, dér este tot-odată şi periclitarea condiţiunilor de esistenţă pentru cele-l'alte popóre ale Ungariei, cari compun majoritatea ţerii.

IV.

In faţa acestei periclitări, care deja prin fapte se pregătesce a nimici condiţiunile de esistenţă ale celor-lalte popóre ale Ungariei şi Transilvaniei, cari formézá majoritatea ţêrii—Românii, Slovacii şi Sêrbii din Ungaria şi Transilvania, susţinêndu-şi programele lor proprie naţionale de până aci, *încheie alianţă* pentru de a-şi apĕra cu tóte mijlócele legale naţionalitatea lor şi nădăjduesc, ca din acelaşi interes, la acésta alianţă se vor alătura şi Ruşii (Rutenii) şi Germanii Ungariei, căci acéstă alianţă nu conţine nimic ilegal, ci mai vêrtos se nisuesce cu tóte mijlócele legale a pune Ungaria pe base firesci. Drept basă fiéscă este a-se considera autonomia naţională în cadrul arondării comitatense.

V.

Acéstă alianţă a naţionalităţilor nu eschide, ca fiă-care naţionalitate, după împrejurările sale deosebite, sĕ pótă nisui la o desvoltare proprie, şi spre scopul acesta naţionalităţile aliate îşi promit ajutor reciproc.

VI.

Popórelor nemaghiare ale Ungariei, amĕsurat hotarului graiului lor, sĕ li-se dea deplină libertate, ast-fel ca respectivele teritorii autonome (comitate, oraşe, municipie, comune) prin aplicarea limbei naţionale la autorităţile administrative şi judiciare, sĕ li-se dea caracterul naţionalităţii respective. Unde însĕ limbile sunt amestecate, acolo, în interesul administraţiunei mai uşóre, comitatele sĕ fiă arondate după limitele limbilor.

VII.

Din acest punct de vedere Românii, Slovacii şi Sêrbii nu se pot mulţămi cu aşa numita lege a naţionalităţilor din anul 1868. Acéstă lege, după cum se pare, a fost adusă numai ca sĕ servéscă de mască înaintea străinătăţii pentru pretinsa toleranţă faţă de naţionalităţi. De fapt acéstă lege nu se ţine şi este cu totului ilusorie. Până când acéstă lege a naţionalităţilor este în valóre, Sêrbii, Românii şi Slovacii vor respecta-o ca lege, dér pretind dela potestatea statului, ca ea şi faţă de ei sĕ fiă respectată, ba încă sĕ fiă lărgită în favorul naţionalităţilor şi a egalei îndreptăţiri. Décă vre-odată naţionalităţile vor fi puse în posibilitatea de a fi representate în parlamentul ungar, ele vor nisui la schimbarea legilor de naţionalitate de acum, în înţelesul principielor autonomiei naţionale cuprinse în acest program; şi anume, ele vor insista, ca datorinţa statului de a sprigini cu mijlócele statului scopurile culturale ale diferitelor popóre din Ungaria, sĕ se execute în tóte detaliurile.

VIII

Naţionalităţile Ungariei sunt aduse în trista posiţiă de a nu puté lua parte la legislativa statului ungar. Deórece Ungaria este considerată, ca domeniul unui singur popor, puterea statului se nisuesce sĕ dea parlamentului ungar caracterul representării unui stat naţional. Mânecând din acest punct de vedere, pentru Transilvania s'a creat o lege electorală nedréptă şi horendă; dér chiar după legea electorală din Ungaria proprie, cercurile electorale sunt ast-fel formate şi listele electorale de regulă ast-fel se compun, că alegĕtorii naţionalităţilor sunt delăturaţi şi striviţi la alegeri, apoi autorităţile administrative folosesc faţă de naţionalităţi ast-fel de mijlóce horende de presiune şi disposiţii brachiale, încât aşa ceva la alegeri nicăiri în Europa civilisată nu se póte întêmpla. Intre ast-fel de împrejurări, când dreptul sacru al libertăţii electorale a devenit ilusoriu, Sêrbii, Slovacii şi Românii, ca partide, *sunt siliţi a se abţiné de-ocamdată dela alegeri penru parlament.*

IX.

In legătură cu acésta, alianţa naţionalităţilor doresce introducerea sufragiului universal direct şi secret, doresce o arondare mai dréptă a cercurilor electorale, sistarea influinţării administrative la alegeri şi abrogarea acelor disposiţii legislative, după cari omisiunea plătirei contribuţiei atrage perderea dreptului electoral.

X.

Deóre-ce în Ungaria nu esistă nici o lege pentru dreptul liberei întruniri şi asocieri, ér ordinaţiunile ministeriale privitóre la acéstă cestiune învechită şi echivocă, organele administrative le esplică şi aplică în mod arbitrar, aşa, că pentru adunările publice şi pentru formarea de asociaţiuni ale naţionalităţilor se pun în cale tóte piedecile posibile şi pentru ele dreptul de întruniri şi asocieri aprópe nu esistă, alianţa naţionalităţilor pretinde crearea unei legi precise şi democratice pentru dreptul de întruniri libere şi asocieri.

XI.

Deóre-ce prin sistemul actual autonomiile bisericesci şi şcolare, garantate prin lege, au devenit ilusorii prin amestecul arbitrar din partea guvernului, alianţa naţionalităţilor cere respectarea autonomiei legale bisericesci şi şcolare şi lărgirea ei în înţelesul adevĕrat al autonomiei.

XII.

Considerând, că în Ungaria mĕréţa instituţiune a juriului esistă esceptional numai pentru afaceri de pressă, şi avênd în vedere, că dislocaţiunea acestor jurii este cu intenţiune astfel întocmită, că în afacerile de pressă ale nemaghiarilor judecă numai Maghiari cu sentimente duşmănóse faţă de naţionalităţi, cari nici nu înţeleg limba nemaghiarilor, ceea ce dovedesce evident mutarea juriului dela Sibiiu la Cluşiu; şi deóre-ce astfel acéstă instituţiune este falsificată şi îndreptată în contra ori-cărei mişcări mai libere a pressei naţionalităţilor, cari în acest chip sunt total despoiate de libertatea pressei, alianţa naţionalităţilor pretinde, ori dislocarea acestor jurii în astfel de localităţi, unde prin ridicarea instituţiunei dăunóse a tălmaciului va fi cu putinţă a pertracta în limba originală a productului de pressă — ori sistarea totală a instituţiunei de juriu şi avisarea afacerii de pressă la tribunale regulare.

XIII.

Deóre-ce în Transilvania esistă o lege esceptională pentru afacerile de pressă, éră în Ungaria libertatea pressei este ştirbită prin impunerea cauţiunei, alianţa naţionalităţilor pretinde o lege unitară, pentru libertatea nelimitată a pressei.

XIV.

Alianţa naţionalităţilor doresce libertatea pe tóte terenele, şi astfel în prima linie sĕ lupte pentru libertatea confesiunilor esistente. Din acest punct de vedere alianţa naţionalităţilor va lupta cu tóte mijlócele legale pentru *revisuirea legilor politico-bisericesci*, cu atât mai mult, că acestea sunt îndreptate în contra vieţii naţionale a singuraticelor popóre.

XV.

Naţionalităţile ungare doresc representarea intereselor lor prin un ministru denumit de Corónă, după chipul cum este representată Croaţia şi Slavonia prin un ministru fără resort.

XVI.

Pentru ajungerea scopurilor propuse, şi în vederea unei conduceri unitare, alianţa Slovacilor, Sêrbilor şi a Românilor va fi representată prin un comitet ales de delegaţii Sêrbilor, Slovacilor şi ai Românilor, care comitet va fi compus din câte 4 membri din fiă-care naţiune.

XVII.

Acest comitet va dispune cele de lipsă pentru efectuirea unei organisări vigoróse, şi va îngriji ca din timp în timp şi la tóte ocasiunile sĕ se ridice protest contra politicei de desnaţionalisare a deţinĕtorilor actuali ai puterii de stat.

XVIII.

Comitetul va fi cu băgare de sémă, ca buna înţelegere între singuraticele naţionalităţi sĕ fiă păḑită şi totul sĕ fiă depărtat, ce ar puté ştirbi acéstă bună înţelegere.

XIX.

Pentru de-a clarifica marele public europén, care nu este destul de orientat asupra raporturilor naţionale ale Ungariei, comitetul se va nisui a orienta pressa europénă.

XX.

Congresul hotăresce a-se întruni periodic şi încredinţézá comitetul conducĕtor de-a hotărî locul şi timpul şi de-a îngriji de convocarea lui.

XXI.

Comitetul convocător are sĕ elaboreze încă înainte de întrunirea proximă a Congresului un Memorand, care în numele popórelor representate prin acéstă alianţă, sĕ espună pe deplin situaţiunea în scopul de a fi presentat Majestăţii Sale Imp. şi Reg.

XXII.

La cas, că întrunirea comitetului delegat va fi zădărnicită, principiile cuprinse în acest program, vor servi ca directivă politicei naționale a Slovacilor, Sêrbilor și a Românilor.

Acest program a fost cetit în tóte trei limbile. Cu privire la el a vorbit mai întâiu *Dr. Adamovicĭ*, care în vorbirea sa făcù amintire despre *Transilvania* și *Ungaria.* Comisarul polițienesc protestă însĕ contra acésta, pe cuvênt, că a aminti separat aceste două țerĭ nu corĕspunde dreptului public ungar. A mai vorbit cu privire la program Dr. *St. Pop* în limba română și *Svetozar Hurban-Vajansky* în limba slovacă.

Comisarul polițienesc *Chudy* se ridică din nou și cere, ca *sĕ nu se dică în program:* „congresul *naționalităților române, slovace și sêrbe*“ declară etc., ci sĕ se dică: „Membrii naționalităților române, sêrbe și slovace“ declară etc.

G. Pop de Băsescĭ se declară învoit a primi modificarea propuse de comisarul polițienesc și astfel programul a fost primit între sgomotóse urărĭ în tóte trei limbile.

După acestea președintele *Polit*, într'o vorbire rostită în limba francesă, salută pressa streină, esprimându-i mulțumită pentru interesul arătat față cu acest congres. La acésta se ridică *Jancsó Benedeh*, care dând cuvintelor d-lui Polit sensul, ca și cum acelea s'ar fi referit la pressa maghiară, începù sĕ mulțuméscă în numelĕ acesteia, în limba maghiară.

La început vorbì mai po'rivit, dér curênd după aceea începù pe córda sovinistă, începênd chiar sĕ amenințe. Atuncĭ se audiră din public strigăte sgomotóse: Destul! Destul! Abzug! După ce sgomotul se mai domolì, Jancsó voì sĕ vorbéscă din nou, dér strigătele de „abzug“ îl siliră sĕ tacă.

Polit declară, că salutarea sa se referă la pressa dinafară, ér nu la cea jidanomaghiară. Membrii adunărei primiră acéstă declarațiune cu sgomotóse strigărĭ de „sĕ trăéscă“ etc.

Mai urmară unele amĕnunte, după care congresul s'a terminat între sgomotóse urărĭ la adresa monarchului.

Presa și Congresul.

Incepem mai întâiu cu foile ungurescĭ, carĭ scuipă și varsă foc contra Congresului:

„*Magyar Hirlap*“ scrie sub titlul „*Gemeinsammes Actions-Programm*“ un articol, în care dice între altele: Este adevĕrat, că resoluțiunea cuprinde puncte înțelepte și admisibile, pentru carĭ și noi luptăm de anĭ de dile, fiind-că dela realisarea lor așteptăm folos nu numai pentru singuraticele naționalitățĭ, ci și pentru întrégа națiune... Ce privesce acel anumit comitet: el sĕu este legal, și atuncĭ e de prisos; sĕu este ilegal, și atuncĭ trebue disolvat. Décă este legal și voesce vindecarea pe cale legală a gravaminelor, atuncĭ în cel mai bun cas nu póte fi alta, decât un comitet electoral. Căcĭ nu este alt teren legal pentru schimbarea raporturilor, decât legislativa; și cale legală nu este, decât participarea în parlament. Déca contra acésta protestéză din nou principiul pasivității, atuncĭ comitetul este o asociațiune neadmisibilă, care face politică ilegală, e un parlament ilegal pe lângă parlamentul legal al țĕrii, și atuncĭ el trebue disolvat, cum s'a făcut fórte corect la timpul sĕu cu comitetul național român... Așa déră — dice „Magyar Hirlap“ — resultatul Congresului e nimica.

La alt loc numita fóiă dice, că din resoluțiunea Congresului s'a omis punctul privitor la *autonomia Transilvaniei* și provocarea la ministrul ceh și galițian; deasemenea s'a abandonat ideia, de a-se înființa în Budapesta un diar cotidian în limba germană, care sĕ represente interesele naționalităților.

„*Budapesti Hirlap*“ dice, că hotărîrile Congresului sunt pretensiunĭ vechĭ, și ele nu sunt ale „adunărei poporale“. Ele însémnă un simplu joc de scenă, și au fost pregătite înainte.

„*Hazánk*“ publică un articol scris de *Jancsó Benedek*, care dice la sfîrșit următórele: Guvernul sĕ înaugureze o politică înțeléptă de naționalitate; se facă obiect de seriósă esaminare plângerile naționalităților și din acele sĕ vindece orĭ-ce dorință, care nu se bate în capete cu interesele statului maghiar; atuncĭ va vedé, cum pe încetul genul actual al politicei de naționalitate îșĭ pierde condițiunile principale, și cum vor ajunge la putere aceia, pe carĭ adĭ îi teroriséză larma sgomotoșilor și-i silesce la tăcere. Vor fi și de aicĭ înainte ultraiștĭ, lărmuitorĭ, irredentiștĭ, panslaviștĭ, daco-românĭ, însĕ ei nu vor fi mai mult dătătorĭ de ton și nu va mai fi în mâna lor puterea de-a terorisa majoritatea mai cu judecată.... Adunarea de naționalitate de adĭ este c'o causă mai mult, ca în programul politicei maghiare locul prim sĕ-l ocupe resolvarea cestiunei naționalităților. Problema acésta o considerăm, ca proprie întregei națiunĭ maghiare, însĕ pașii de lipsă pentru deslegarea cestiunei așteptăm sĕ i facă deținĕtorii puterii.

Diarul slovac „*Narodnie Noviny*“ scrie sub titlul „*Solidaritatea naționalităților nemaghiare*“ următórele:

Idea solidarității Nemaghiarilor nu s'a născut din óre-care speculațiune séu meditațiune istorico-filosifică, ci din *necesitatea vitală*, din simțul apĕrării proprii. In urma introducerei constituțiunei ungare, naționalitatea maghiară a ajuns la o preponderanță estra-ordinară, până când cele-lalte naționalitățĭ ar avé sĕ formeze obiectul unei metamorfose naționale în favorul națiunei maghiare, limbei maghiare, culturei maghiare. Conceptul de „*națiune politică ungară*“ întru atâta a nebunit pe Maghiarĭ, încât ei pretind absurditatea, ca în Ungaria fiă-care Nemaghiar sĕ renunțe la naționalitatea sa și se devină Maghiar în limbă, simțĕminte, cultură și în moravurĭ. Pretensiunile acestea au dus la persecutarea și nimicirea institutelor naționale, ba chiar a singuraticelor esistențe.

In fața unei astfel de preponderanțe a unei națiunĭ, celelalte au trebuit sĕ vină la ideia solidarității, au căutat apropiare, s'au învĕțat a-se cunósce împrumutat, și acésta a născut simpatiă și dragoste. Națiunile vĕd acum, că esistă nenumĕrate cestiunĭ, carĭ pot fi resolvate numai cu puterĭ unite. Solidaritatea naționalităților nemaghiare este o ideă politică sănĕtósă, basată pe interese bine înțelese, și nu numai pe fluctuațiunĭ de sentimente. Și atuncĭ, când vom ajunge la libertatea națională, care ni-se denégă astădĭ, ideia solidarității naționale nu va înceta de-a desvolta o influință bine-făcĕtóre asupra desvoltărei materiale și spirituale a națiunilor tinere, dér puternice.

Diarul german „*Münchener Allgemeine Zeitung*“ vorbind despre congresul naționalităților, dice următórele:

Tóte gravaminele, carĭ au dus la o organisațiune național-politică a celor trei naționalitățĭ, asemenĭ asuprite, sunt îndreptățite. Plângerile asupra neținerei promisiunilor și asupra necontenitelor violărĭ ale drepturilor Nemaghiarilor, cuprinse în legea de naționalitățĭ; descrierile asupra machinațiunilor șovinismului neîmpăcat maghiar; indicarea pericolului și consecințelor, ce trebue sĕ urmeze din o ast-fel de procedere amenințătóre și neumană față cu majoritatea poporațiunei ungare; — tóte acestea, durere, corĕspund realității.

Congresul naționalităților din nou pune la ordinea dilei discusiunea asupra cestiunei vitale a Ungariei și face atentă Europa la rana deschisă a politicei interne din aceea țéră. Naționalitățile nemaghiare nu sunt dușmane țĕrei, ele nu pretind resvrătire și secesiune, ci stau pe basă legală și au aspirațiunĭ naționale îndreptățite. Cine este de vină, că ele de decĭ de anĭ tind în zadar la mulțămirea și împlinirea aspirațiunilor lor?

„Adunarea poporală“

Budapesta, 9 August 1895.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Sub titlul „Adunarea poporală“, diarul guvernului „Nemzet“ scrie în fruntea ediției sale de séră următórele:

„Ministrul de interne *Perczel*, în urma raportului căpitanatului superior (direcția poliției din Pesta) a încuviințat ținerea adunărei (gyülésezést) convocată și anunțată pe mâne de câțĭ-va representanțĭ ai naționalităților și a însciințat despre acésta pe căpitanatul superior.

„Publicăm mai la vale *decisiunea* căpitanatului superior privitóre la acésta, care este adresată celor carĭ au anunțat adunarea și din care îndată reiese distincțiunea, că adunarea anunțată n'a fost încuviințată ca *congres al naționalităților*, ci ca *adunare poporală de caracter public.* Și acésta distincțiune este fórte firéscă.

„Permiterea, adunării poporale am considerat'o dela început ca sigură (?? Coresp.) ceea ce nicĭ nu se puté altfel în Ungaria, unde domnesce libertatea cuvêntului pentru toțĭ cetățenii patriei (?! — Coresp.) Cumcă s'a dat încuviințarea, și acésta dovedesce numai, că în consciința dreptății nóstre putem sĕ privim cu deplină liniște și la nisce adunărĭ de soiul celei de mâne.

„Admitem ca și sigur: că și publicul capitalei va documenta tot acésta atitudine liberală față de naționalitățile, ce fac adunarea. In acéste îi premerge cu esemplu publicului de-o parte guvernul, care permite adunarea, de altă parte însĕ atitudinea pressei maghiare (!!?? — Coresp.): Ambii (guvern, pressă) s'au purtat în acésta afacere dela început liniștit (?? Coresp.), cu demnitatea cuvenită. Sĕ vadă în noi domnii agitatorĭ, Maghiarĭ ospitalĭ, și sĕ nu ne privéscă pe noi cum cu atâta plăcere se nisuesc a ne înfățișa: ca pe „dușmanii și asupritorii naționalităților.“

*

Decisul prin care anunțătorii adunării poporale sunt încunosciințațĭ, că se permite adunarea, este următorul:

DECIS.

Anunțarea lui Vasilie Mangra locuitor în Arad, Paul Mudron locuitor si advocat în Turoț-St.-Mărtin și Dr. Emil Gavrila locuitor în Neoplanta și redactor, Iosif Svehla, Andreiu Raffai și Paul Iacob locuitorĭ în Budapesta, după-care membri partidelor naționalităților române, sêrbe și slovace din Ungaria intenționéză a ține un Congres în 10 August c. 1895 după amédĭ la 2 óre în sala cea mare a hotelului Național din Vaczi-utza nr. 22., îl iau la cunoscință în înțelesul, că adunarea intenționată a-se ține *este a-se considera* — pe basa ordinațiunei Nr. 128 dela 17 Ianuarie 1868 — *ca adunare cu caracter public.* Conform acesteia, pe d-l Mangra și soțĭ, ca pe arangeatorii adunării publice, îi fac responsabil în solido de susținerea ordinei și de urmările, ce pot proveni din ea, și tot-odată, îi oblig, ca nu numai sĕ încungiure, ci se și împiedece orĭ-ce agitațiune contra statului, constituțiunei și a legilor...

Budapesta, 9 August.

Sélley.
consilier minist. și căpitan
sup. orășenesc.

Voce maghiară despre cestiunea română.

Chiar în ajunul congresului naționalităților apărù în Budapesta o broșură apoliticianului și publicistului maghiar *August Beksics*, intitulată: „*Cestiunea română și lupta de rassă în Europa și Ungaria.*“ Autorul încércă a face un studiu asupra acestei cestiunĭ, astădĭ actuale în Europa; studiul sĕu ia însĕ forma unei replicĭ la cererile și pretensiunile Românilor, citând el date istorice și statistice fórte nebasate și false, prin carĭ se nisuesce a dovedi, că nu Maghiarii sunt de vină la esistența unei cestiunĭ române.

Beksics accentuéză înainte de tóte nexul, ce ar esista fără îndoiélă între cestiunea orientală și cestiunea „specifică“ română. Până când esistă una, nu va înceta de-a esista și cealaltă și ar fi un nonsens politic și istoric a timbra acéstă cestiune ca pe un conflict maghiaro-român. Cea mai bună dovadă o oferă în privința acésta Liga română, care tot-déuna face politică contrară politicei oficiale. De present politica oficială a României se apropie de tripla alianță, decĭ, se înțelege, Liga caută simpatii în Francia și Rusia, voind astfel sĕ se asigure pentru orĭ-ce eventualitate: déca va cădé Austro-Ungaria, ea speréză la anectarea Ardélului, ér déca va cădé Rusia, la anectarea Basarabiei.

Visurile politice panromâne se concentréză în următórele: Contopirea celor 10 milióne de Românĭ împrăștiațĭ în tóte părțile într'un *stat unitar român*, la care se contribue: Austria cu Bucovina, Ungaria cu Ardélul și teritorul până la Tisa, Serbia cu o parte de teritor de lângă Dunăre, Turcia cu Macedonia, și Rusia cu Basarabia.

Basa dela 1867 este privită din partea Românilor ultraiștĭ, nu mai ca un provisoriu, după care ar avé sĕ urmeze vechea domniă împĕrătéscă, acéstă arma puternică contra Ungariei și contra libertății maghiare.

Aicĭ apoi autorul în termenĭ bombastici încércă a dovedi, că esistanța unui stat ungar puternic și stătător pe basa națională este un interes europén, și fără de o astfel de Ungariă de sigur monarchia austro-ungară e pierdută. Puterea statului ungar zace într'aceea, că este *ungar*. Pretensiunile române: autonomia Ardélului și crearea de teritorii de limbă în Ardél și Ungaria, însémnă o violare flagrantă a ideii de stat ungar. Recriminațiunile pentru legile escepționale din Ardél sunt nedrepte, deóre-ce acele legĭ s'au creat chiar așa pentru Românĭ, ca și pentru Maghiarĭ și Germanĭ.

Beksics urgitéză introducerea reformei electorale dovedind, că censul comun ar fi cu mult mai favorabil pentru rassa maghiară, decât pentru Românĭ. Vorbind despre plângerile Românilor asupra neegalei îngreunărĭ cu dare, autorul produce date fórte neîntemeiate și unilaterale, prin carĭ voesce a dovedi, că dările de pe întreg teritorul locuit de naționalitățĭ, nu fac atâta, cât dările ce le plătesce singur capitala Budapesta.

In fine Beksics enumĕră punctele, carĭ ar permite o apropiare și înțelegere cu Românii: adecă casarea legilor esistente în Ardél și o reformă electorală corĕspundĕtóre; tot odată însĕ pretinde ca Românii sĕ renunțe la pretensiunile lor, carĭ atacă întregitatea regatului sf. Ștefan. „Pretinsele“ gravamine române se pot sana numai între marginile constituțiunei.

Apoi încheie astfel: Ungaria póte privi fără frică în viitor, de-órece în lupta pentru esistență ea dispune de cel mai puternic mijloc, ce-o duce la învingere, adecă de puterea rassei, pe care ea astădĭ o póte consacra activității naționale, fără a-se teme de vr'o crisă esternă séu internă.

„Crescere și cultură“.

I.

A trecut un pătrar de véc, de când forțele culturale ale Românilor ardelenĭ s'au unit într'o societate: „Asociațiunea transilvană“, ér dincolo de munțĭ s'a întemeiat „Academia română“ (după ce se deschiseră universitățile din Iașĭ și Bucurescĭ).

Patru momente însemnate în cultura românéscă!

Este bine, ca din timp în timp, mai ales după periόde mai lungĭ, sĕ ne intrebăm, ce progrese au realisat instituțiunile nóstre culturale?

Intr'un articul publicat în „Gazeta Transilvaniei“, Nr. 149 dela 8 (20) Iulie a. tr. intitulat: „Câte-va idei relative la înaintarea culturei nóstre naționale“, ne-am esprimat óre-carĭ dorințe, carĭ s'ar fi putut discuta cel puțin *en passant* la adunarea generală a Asociațiunei din Sebeșul săsesc, deóre-ce erau cestiunĭ de mare importanță.

Nisce slabe rĕsunete s'au repetat din acele idei în „Dreptatea“ din Timişóra, însĕ numai într'un mod unilateral.

In apelul comitetului Asociaţiunei, dela 7 Febr. a. c., vedem ca titlu „*Crescere şi cultură*“, şi comitetul crede că a „terminat si asigurat prima sa creaţiune *mare*“: şcóla de fetiţe (crescerea), şi acuma ia iniţiativa la o altă lucrare tot *mare:* lăţirea *culturei* în popor (prin o enciclopediă). Nouĕ ne pare rĕu, că Asociaţiunea nu a terminat cu „*crescerea*“, şi am dori din contră sĕ încépă *acuma* sĕ se ocupe cu „crescerea poporului nostru“, care are lipsa cea mai mare de acésta şi sĕ nu ne facem ilusiunĭ.

Ér în ce privesce lăţirea culturii *în popor*, prin enciclopedia poporală încă nu se va lăţi, ci mai mult va fi acésta o lucrare pentru publicul nostru mai cult, decĭ nu a poporului.

Ca sĕ îndeplinim aceste douĕ marĭ ţinte ar trebui sĕ *lucrăm* într'un mod sistematic.

*

Décă aruncăm o privire asupra feliului, cum lucréză Asociaţiunea nóstră, observăm, că se fac véra adunărĭ generale, la carĭ convine o parte fórte mică din inteligenţa nóstră cu cei din oraşul, unde se ţine şi cu un numĕr óre-care de preoţĭ, învĕţătorĭ şi câţĭ-va ţĕranĭ din comitatul respectiv. După ce formalităţile părţii oficiale s'au isprăvit, cine-va ţine o „prelegere publică“, care în cele mai multe casurĭ nu lasă un folos *real* publicului ascultător, ér décă sunt mai multe prelegerĭ, a dóua şi celelalte nu se ţin din lipsa de timp, şi se publică numai în fóia Asociaţiunei: „Transilvania“. Banchetele, toastele, balurile, concertele nu pot lipsi dela adunările nóstre. Se face decĭ o convenire de un numĕr óre-care de ómenĭ, care în urma urmelor nu e stricăciósă, dér de un folos real nu este.

In cursul anului, în Sibiiu comitetul ţine şedinţele sale, unde se discută şi paradiscută, se mai escrie câte-un concurs, dér nu se lucréză ceea ce e în adevĕr de folos. Şi domnii din comitet au ḑilnic înaintea ochilor Societăţile sciintifice şi literare săsescĭ, dér încă n'au învĕţat dela aceştia sĕ lucreze. Ne am uitat cu toţii la rĕposatul Bariţ (şi câţĭ-va, puţinĭ, bĕtrânĭ) cum lucréză, dér cei tinerĭ s'au temut sĕ pună mâna şi sĕ lucreze, şi se ferese sĕ atingă cestiunĭ aşa de marĭ...

Comitetele despărţĕmintelor imitéză şi ele acelaşĭ sistem, în miniatură, şi, sĕ o ḑicem deschis, vegetéză.*) Organisarea, mai ales însufleţirea şi munca lipsesce. Totul se mişcă greoiŭ, o învălmăşélă şi neorientare dominéză spiritele aprópe pretutindenea. Câte-odată mai esplodéză icĭ şi colea câte-o beşică de săpun, vorbe umflate şi frase late. Şi póte că aşa ne este sórtea fatală, amĕsurat legilor ereditare. Tóte ḑiarele nóstre sunt pline de dărĭ de sémă şi învitărĭ la balurĭ, concerte, teatre şi rar de tot cetim, că se tin prelegerĭ publice publicului şi mai ales la sate. Si totuşĭ prin acésta s'ar puté popularisa sciinţele, artele etc. în modul cel mai profitabil.

Dér şi unde se închiégă câte-un mic centru şi ar voi sĕ lucreze ceva, vin unii factorĭ mai cuminţĭ(?) şi mai cu dragoste de propăşire(??) şi nimicesc şi micul centru, cum vedem, că s'a întêmplat la Bistriţă cu revista „*Minerva*“ (Veḑĭ „Minerva“ Nr. 24 a. tr. şi „Gazeta Tniei Nr. 28 a. c.) „*din motive vrednice de o inimă strîmtă*“ — şi sécă, adaugem noi.

Icĭ şi cóle câte-un om, ce se mai ocupă cu cercetarea istoriei séu cu literatura, este privit ca ceva deosebit, ér massa inteligenţii nóstre îşĭ petrece viéţa făcênd „politică“ de cafenele şi „sciinţa“ celor 52 cărţĭ.

*) Din „Gazeta Trans.“ Nr. 39—1895 am aflat, că în anul 1894 Asociaţiunea a avut 58 membri fundatorĭ, 136 pe viéţă şi *numai 665 ordinarĭ*. Cei mai multĭ sunt la Cluşiu (53 ord.), Năsĕud (48), Făgăraş (43), Orăştia (42) (adecă în ţinutul acestor oraşele); în celelalte sub 40. Am dori sĕ fiă membri cel puţin unul din fiă-care comună românéscă, — şi sunt peste 3000 comune române, — ér în oraşe ar puté fi cu mult mai mulţĭ, décă ar esista dorinţa adevĕratului progres naţional.

Ast-fel, Domnilor, nu se face progres. Trebue luată *o altă direcţiune* şi aicĭ mĕ adresez generaţiei tinere, care încă nu s'a ramolit, şi sĕ facem sciinţă şi sĕ muncim *aievea*, şi atuncĭ şi politica se va schimba. Ai cultură şi lucrezĭ, atuncĭ nu te póte nicĭ Ungurul, nicĭ Neamtul, nicĭ Rusul desnaţionalisa. Nu o ai — şi noi Românii nu o prea avem — pericolul din partea duşmanilor este cel mai mare şi în mod fatal va trebui sĕ cădem pradă lor. Ér décă voim sĕ trăim ca popor român, trebue sĕ lucrăm, trebue sĕ vieţuim prin cugetare. „*Cagito, ergo sum*“.

SCIRILE ḐILEI.

— 31 Iulie.

Congresul limbelor romanice. Cu privire la congresul limbelor romanice întrunit la Bordeaux, au sosit la Bucurescĭ următórele depeşe: Bordeaux, 9 August. Presenţĭ la congresul limbelor romanice d-nii Urechiă, Buşilă, Steureanu. Primire fórte simpatică. Discursurile Românilor fórte aplaudate. Congresul îşĭ esprimă dorinţa, ca limba română sĕ fiă predată în scólele superióre şi speciale. Lungĭ aclamaţiunĭ. — Paris, 9 August. Congresul limbelor romanice întrunit la Bordeaux s'a închis aḑĭ. *Viitorul congres din 1896 se va ţiné în Bucurescĭ.*

—o—

Conferenţa episcopilor catolicĭ. Din Budapesta se scrie: In Aug. n. c. se va ţiné conferenţa episcopilor catolicĭ, care promite a fi fórte interesantă. Conferenţa va avé sĕ hotăréscă ţinuta clerului catolic faţă cu legea privitóre la căsĕtoria civilă. Este evident, că o parte însĕmnată dintre episcopĭ nu împărtăşesc părerea primatelui, care s'a pus pe terenul „*pati debere*“. Se va nasce discuţie animată cu privire la institutele preparandiale catolice. Se ḑice, că primatele ar fi întrat în pertractărĭ cu privire la predarea preparandiilor pe mâna statului, ceea ce se 'nţelege, érăşĭ este desaprobat din partea episcopilor. In punctul acesta guvernul se póte aştepta la cea mai înversunată opoşiţiă din partea clerului catolic.

—o—

Dela curtea română. O telegramă din Sigmaringen anunţă, că Majestăţile Lor Regele şi Regina României au sosit erĭ la Umkirch, lângă Friburg, pentru a face o visită A. S. R. principesa-mamă Iosefina. — Se telegrafiéză din Sinaia, că Alteţa Sa Regală prinţul Ferdinand a plecat în strĕinătate alaltă-erĭ după amiéḑĭ. La gară se aflau toţĭ d-nii miniştri, membrii corpului diplomatic aflătorĭ la Sinaia, precum şi mai multe dame din societate. Toţĭ d-nii miniştri au însoţit pe Alteţa Sa Regală până la Predeal.

—o—

„Contra congresului naţionalităţilor“. Sub titlul acesta, foile ungurescĭ înregistréză cu multă bucuriă scirea, că au sosit la Budapesta nisce „proteste“ cu „mii de subscrierĭ“ dela nisce Românĭ, Slovacĭ şi Sêrbĭ rĕtăciţĭ, „proteste“ îndreptate „contra Congresului.“

—o—

Distincţiune. Fóia oficială ungurécă în numĕrul sĕu mai nou publică scirea, că Maiestatea Sa monarchul a conferit notarului comunal Constantin *Popovicĭ* din comuna Sad, lângă Cisnădiă, crucea de argint pentru merite, „în semn de recunoscinţă pentru serviciile prestate cu zel şi credinţă în cursul unui lung şir de anĭ.“

—o—

Mişcarea macedonénă. Din Sofia se confirmă scirea, că mişcarea revoluţionară pe graniţa Macedoniei e aprópe cu desĕvirşire terminată.

—o—

Masacrul din China. In timpul din urmă Chinezii, probabil din rĕsbunare, că au pierdut rĕsboiul cu Japonesii au masacrat o mulţime de creştinĭ din imperiul chinez. Ḑiarul engles „Times“, vorbind de măcelurile din China, ḑice, că este cu neputinţă ca Europa sĕ asiste nepăsătóre. Iniţiativa mĕsurilor, carĭ cer reparaţiunĭ aparţine puterilor ai căror naţionalĭ au suferit mai mult, „Times“ speră, că unitatea morală a Europei se va reconstitui în acéstă privinţă, şi că China va acorda o satisfacţiune.

—o—

Relaxarea dărei. Pentru comitatul *Bichiş*, guvernul avênd în vedere pagubele elementare (secetă etc.), pricinuite agricultorilor în primăvéra acestui an, a conces relaxarea dărei chiar şi pentru casurile, când insinuarea pagubelor s'a făcut mai târḑiu de terminul prescris. Păgubiţilor li-s'a iertat pentru acest an a treia parte din darea obicĭnuită.

—o—

Simptome de colerā. O telegramă din Strigoniu comunică, că un agricultor de-acolo, după suferinţe de trei ḑile, a rĕposat în simptome de coleră. Casul a produs mare nelinişte. După secţionare, părţile interne ale cadavrului au fost trimise institutului bacteriologic din Budapesta pentru studiare.

Şcóla Asociaţiunii.

Condiţiunĭ de primire

în şcóla civilă de fete, cu drept de publicitate, a Asociaţiunii transilvane din Sibiiu şi în internatul acleia.

Pentru primirea în şcóla civilă de fete se cere atestat despre absolvarea claselor şcólei elementare, séu atestat despre clasa corĕspunḑĕtóre premergătóre dela o altă şcólă de categoria şcólei civile. In lipsa unui astfel de atestat, primirea se face pe basa unui esamen de primire.

Inscrierile pentru anul şcolar 1895/6, se fac din *1—5 Septemvre a c. st. n. Esamenele de emendare şi primire* se ţin *în 4 şi 5 Septemvre c. st. n.*

Prelegerile încep în 6 Septemvre c. st. n.

Didactrul e fixat cu 2 fl. v. a. pe lună, şi pentru elevele, ce intră pentru prima dată în acéstă şcólă, o taxă de inmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar, prevĕḑut în § 6 din statut, didactrul este de 2 fl. pe lună, şi la prima înscriere taxa amintită de inmatriculare.

Elevele, carĭ voesc sĕ fiă primite în internat, fiă eleve ale şcólei civile, séu ale şcólei elementare a reuniunii femeilor, au sĕ se înseiinţeze de timpuriu, în tot casul înainte de începerea anului şcolastic, prin părinţĭ séu tutorĭ la direcţiunea şcólei, pentru a se puté face disposiţiunile necesare. Taxa internatului e de 200 fl. v. a. pe an, plătiţĭ înainte în douĕ séu cel mult 4 rate. Cărţile trebuinciόse, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înţelege, nu sunt cuprinse în taxa amintită, ci cheltuelile reclamate în acéstă privinţă se pórtă de părinţĭ, întocmai precum tot de dênşii se pórtă cheltuelile pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte, pentru instrucţiune în musica instrumentală şi în limba francesă.

Taxele pentru instrucţiunea în piano sunt de 2 categorii:

a) décă o elevă voesce sĕ ia órele singură, sĕ computa la 2 óre pe sĕptĕmână taxa de 9 fl. pe lună; décă 2 eleve împreună iau instrucţiune în aceeaşĭ óră, taxa se computā la 2 óre pe sĕptĕmână cu 6 fl. de elevă; séu

b) décă o elevă voesce sĕ ia órele singură, se computā la 2 óre pe sĕptĕmână taxa de 6 fl. pe lună; décă se întrunesc 2 eleve în aceeaşĭ óră, taxa se computā la 2 óre pe sĕptĕmână cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucţiunea în limba francesă, câte 2 óre pe sĕptĕmână, se computā pe lună câte 1 fl. de elevă.

Tóte taxele se plătesc direcţiunii şcolare, care remuneréză pe instructorĭ.

Elevele din internat, afară de şcólă, au în fiă-care ḑi anumite óre de conversaţiune în limba francesă, maghiară şi germană. Pe lângă aceea ele se prepară şi-şĭ învaţă lecţiunile sub conducerea şi cu ajutorul directorei şi al guvernantelor.

Elevele, carĭ voesc sĕ fiă primite în internat, mai au sĕ aducă cu sine: o saltea, un covoraş la pat, 2 perinĭ, 4 feţe de perinĭ, o plapomă séu ţol de coperit, 4 ciarşafurĭ, (linţolurĭ, lepedee), 6 ştergare, 6 servete, apoi: periă de dinţĭ, săpun şi 2 peptenĭ, carĭ tóte rĕmân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup séu albiturile, câte $1/_2$ duzină din fiă-care, ciorapĭ şi fuste de colóre închisă şi batiste (marămĭ) câte 1 duzină, un parapleu şi încălţămintea trebuinciósă. Cât pentru toalete nouĕ, părinţii şi tutorii sunt consiliaţĭ a nu face de acestea pentru copilele lor, căcĭ pentru a obţine o uniformitate în îmbrăcăminte pentru tóte internele, acele toalete cu preţurĭ moderate se fac aicĭ prin îngrijirea direcţiunii internatului. Strîns de uniformă sĕ ţin: o haină, douĕ şurţe în forma unei haine, o pălăriă de iarnă şi una de véră, carĭ necondiţionat au sĕ se facă aicĭ, şi carĭ peste tot vor costa cam 16—22 fl. v. a.

Doritorii de a avé „Statutul de organisare“ precum şi „Regulamentul intern“ al şcólei şi „Regulamentul pentru cursul complementar“, le pot primi dela direcţiune pentru câte 20 cr. unul. Tot dela direcţiune se póte primi pentru 1 fl. şi „Monografia“ şcólei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul şcolei şi al internatului în tóte amĕnuntele lui.

Sibiiu, în August 1895.

Dr. V. Bologa,
director.

DIVERSE.

Un parlament în casă. Cunoscutul satiric al lui „Figaro“, *Alfred Capus*, publică următórea farsă reuşită, în care ministrul preşedinte frances *Ribot* jócă rolul principal: *D-l Ribot* cătră secretarul sĕu: Iubite prietine, aveţĭ bunătate şi chiămaţĭ pe administratorul meu de casă, pe camerierul meu, pe măestrul meu de casă şi doi séu trei servitorĭ. — *Secretarul* (uimit). Ah!... D-l Ribot (dulce): Vĕ rog.. veţĭ afla îndată totul. (Secretarul se depărtéză, ca sĕ împlinéscă aceste felurite misiunĭ. Intr'aceea D. Ribot aşéḑă în semicerc, în mijlocul salonului, o masă şi mai multe fotoliurĭ. Secretarul se reîntórce, însoţit de toţĭ numiţii domnĭ). — *Secretarul*, privind odaia): Staţĭ! E minunat acest arangiament! *D. Ribot* cătră mĕestrul de casă): Fiţĭ atât de bun, prietine, de ocupaţĭ acéstă masă, care representă tribuna camerei deputaţilor. D-ta eştĭ preşedinte şi vei juca rolul lui Brisson. (Cătră administratorul de casă): D-ta, *Emil*, eştĭ D-l Jaures şi mĕ vei interpela. (Cătră doi servitorĭ): Ér voi veţĭ forma majoritatea guvernamentală şi veţĭ vota pentru mine. (Cătră camerier): D-ta, Jean, vei aduce pe tapet după vorbirea mea, o ordine de di, cu votul de încredere... Aţĭ auḑit? Acum ocupaţi-vĕ locurile. *Secr.* (încet): Acésta e ridicol (rîs discret.) D. *Ribot*: Póte fi fórte ridicol, dér eu n'o fac absolut de loc pentru petrecerea mea. Camera e în ferii, decĭ e necesar, ca s'o înlocuim prin ceva. Sĕ începem aşadér. *Măestrul de casă*: (urcându-se pe masă): deschid şedinţa... La ordinea ḑilei e o interpelaţiune a lui Emil... pardon... a D-lui Jaures. O primesce guvernul? *D-l Ribot*: Indată! *Măestrul de casă:* D-l Jaures are cuvêntul. *Emil*: Aha, étă-mĕ-'s... Hm!.... Cetăţenĭ... guvernul... trece printr'o crisă... voi aţĭ pus un capĕt vechiului cântec, care... hm... Nu-'mĭ mai pot aduce aminte nimic... (Majoritatea rînjesce.) In sfîrşit, eu cred, că ministeriul va sci deja, ce-i mai rĕmăsese de făcut. (Se pune pe banca sa) D-l *Ribot*: Domnilor! Ar fi uşor pentru mine a întórce ascuţişul argumentaţiunei d-lui Jaures. Guvernul şi-a făcut în acéstă cestiune, ca şi în tóte cele-lalte, datoria. Rar a mai avut Francia un guvern mai iubit, mai prudent, mai patriotic, decât cel care este acuma. Noi avem linişte înlăuntru, pace înafară şi bunăstarea pretutindenĭ asigurată. *Emil*: Fórte bine! *Măestrul de casă*: D-vóstră greşiţĭ cumplit, Emil; sunteţĭ D-l Jaures şi nu puteţĭ ḑice: fórte bine! *Emil*: Aşa e... (Corigêndu-se): Fórte rĕu! *D. Ribot*: Finanţele nóstre n'au păreche în Europa, şi economia statului nostru stîrnesce în toţĭ echilibriştii admiraţiune. Eu aştept liniştit votul D-vóstre. *Măestrul de casă*: 'Mĭ-a venit o propunere de următorul conţinut: „Camera primesce fără reservă tot ceea-ce face guvernul şi chiar şi ceea-ce nu face şi trece la ordinea ḑilei“. D. *Ribot*: Guvernul câştigă nouĕ puterĭ din acéstă propunere. (Votul de încredere sĕ primesce unanim chiar şi de D-l Jaures. Şedinţa se închide). *Secretarul*: Acum puteţĭ merge în vacanţe, nu-'i aşa? *D. Ribot* (emoţionat): vĕ mulţumesc, amicilor, D-vóstră mi-aţĭ duplicat speranţele. (Cătră ambii secretarĭ): vĕ voi urca léfa...

X.

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 August 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.05
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.85
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½% .	124.60
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	102.85
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	122.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.20
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.75
Imprum. ung. cu premii	157.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	145.75
Renta de hârtie austr.	100 95
Renta de argint austr.	101 10
Renta de aur austr.	123.20
Losurĭ din 1860	154.50
Acții de ale Băncei austro-ungară.	1065.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	490.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	401.—
Napoleondorĭ.	9.62
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.35
London vista	121.50
Paris vista	48.10
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.10
Note italiene.	45.75

Cursul pietei Brasov.

Din 12 August 1895.

Bancnote rom.	Cump. 9.58	Vênd.	9.60
Argint român.	Cump. 9.52	Vênd.	9.56
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.60	Vênd.	9.62
Galbenĭ	Cump. 5.64	Vênd.	5.68
Mărcĭ germane	Cump. 59.—	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump. 129.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.82	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75

Bursa de Bucuresc

din 7 August n. 1895.

Valorĭ	Do-bânda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.½
Renta amortisabilĕ	5%	" "	99.½
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	98 ¾
" " din 1893	5%	" "	98.¾
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.½
" " (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	88 ½
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	88 ¾
" " (Imp. de 274 m 1890	4%	" "	89.¾
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	88 ¾
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	8 8¾
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 ½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	282.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	97.¾
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	98 ¾
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	94.⅜
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	100 —
" " " "	5%	" "	91 ⅜
" " " Iașĭ . .	5%	" "	82.½
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	98
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1595.
Banca agricolă	500	150 v.	240 -
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	410.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	425 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	335.--
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	166. —
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	100.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30 %	100	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aur			20 04

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 7 August n. 1895.

Sêmințe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănățenesc	80	.—	.—
Grâu dela Tisa	80	6.30	6.40
Grâu de Pesta	80	6.25	6.35
Grâu de Alba-regala	80	6.25	6.35
Grâu de Bácska	80	.—	.—
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Somințe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	pănă
Sĕcară		70—72	5.35	5.40
Orz	nutreț	60—62	5.15	5 30
Orz	de vinars	62.64	.—	.—
Orz	de bere	64.66	.—	.—
Ovĕs		39.41	6.70	7.—
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	pănă
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	—.—	—.—
—	francesă		—.—
—		—.—	.—
"	roșiă	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	51.50	52.—
"	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	47.—	48.—
"	afumată	52.—	53.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	13.75	14.—
"	din Serbia în sacĭ	13.—	13.25
Lictar	slavon nou	18 50	18.75
"	bănățenesc	—.—	—.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 31 Iulie 1895.

	cump.	vinde.
Basilica . . .	8.—	8.25
Credit	200.25	201 25
Clary 40 fl. m. c. . .	58.—	60.—
Navig. pe Dunăre . .	145.—	150.—
Insbruck	26. —	—.—
Krakau	27.50	28.25
Laibach	23.—	23.50
Buda	61.—	61.50
Palffy	61.—	62.—
Crucea roșie austr. .	17.50	18.—
dto ung. . .	11 25	11.75
dto ital. . .	13.10	13.50
Rudolf . . .	23 50	24.50
Salm	70.—	71.—
Salzburg	27.—	27.50
St. Genois . . .	72 50	73.50
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	150.—	—.—
dto 4% 50 .	72.—	76.—
Waldstein . . .	53.—	55.—
Sêrbescĭ 3% . . .	39 75	40.75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	129.25	130.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TANSILVANIEI"

Prețulŭ abonamentuluĭ este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe treĭ lunĭ. . . . . 3 fl. —
Pe șese lunĭ. . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ. . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe treĭ lunĭ. . . . . 10 fr.
Pe șese lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ. . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ. . . . . 2 fl. —
Pe șese lunĭ. . . . . 1 fl. —
Pe treĭ lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ. . . . . 8 francĭ.
Pe șese lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe treĭ lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin mandate poștale.

Domniĭ, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: 5 óre 07 m. diminéța.
Trenul de persóne: 8 óre diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Brașov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după amédĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: 10 óre 19 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 21 min. diminéța.
Trenul mixt: 1 óră 14 min. după am.
Trenul mixt: 8 óre 16 min. séra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul mixt: 8 óre 20 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Brașov*)

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

Plecarea trenurilor din Braș.

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Brașov la Bucurescĭ:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 óre 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zĕrnescĭ. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 9 óre 5 min. diminéța.
" " 5 " 13 m. după am.
Trenul mixt: 9 óre 30 min. séra.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 5 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul mixt: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Brașov la Sinaia*)

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circulêză numai Joia, Dumineca și la sĕrbătorĭ.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.